

Literary Section

УЛИЦАТА НА МОЕТО ДЕТСТВО

Валентин КАЧЕВ

Abstract. The childhood: the recollections about the old days, people, streets and atmosphere of the town of Belogradchik in ages past and gone. This is Kachev's narrative of 1983.

Keywords: Belogradchik, old days, people, events

Удрят ни годините по челата и ние не разбираме кога са отлетели, отлетели като птиците на детството, за да ни завръщат отново на онзи остров, откъдето започва нашия път...

«Островът» е малкото мое отечество, оградило родния ми дом¹⁾, в който аз растях и се научих сутрин да посрещам голямото слънце, а вечер в утихналия двор до старата круша да слушам песента на славеите и да се любувам на звездите, които грееха силно и осветяваха загадъчния път, който ми чертаеха мечтите.

На изток за мен светът започваше от бръснарницата на дядо Кольо. До нея пък бяха шивачите, насреща съда, който заедно с пазара зад него в петъчния пазарен ден бяха винаги пълни. Следваше сградата на инженерството. По това време тя бе на висока почит, защото

чудесата, които се творяха наоколо започваха от тук. Това чудо за баба ми бяха новите пътища, които усилено се строяха, така че до нашето лозе, което се намира на десет километра от града вече можеше да се ходи спокойно с фйтон, а не както преди, когато се чупели по няколко пъти точилата на волските каруци, та често пъти коларите ги домъкваха до града без едно, като връзваха на негово място дебело дърво, което крепеше колата. В голямата къща на Стефчови, която се намираще срещу нас, пък се помещаваше аптеката и пощенската експедиция, пред която всеки ден точно в два часа циганинът Осман спираше своята кобила Нафия и разтоварваше колетите и писмата, които бяха дошли на автогарата с рейса, който обикаляше чак през Фалковец. До тях в къщата на баба Недка Босилкова по цял ден се препичаха на слънцето адвокатите, които първи докарваха постиженията на техниката в града. Това бяха отначало мотоциклетите, а по-късно и първите леки коли. В ляво, на първия етаж от къщата на Таско, пък бяха bankerите, т.е. хората с черните ръкавели, които по цял ден брояха пачки с пари, а живееха под наем в чуждите къщи, като бащата на Гошо на Митка. В ъгловата къща на Фърчови, в големия им дюкян от към главната улица, по цял ден чукаха по малките масички със своите извити чукове обушарите. Там работеше и бащата на Мичо и Мончо. В долната страна на тази къща, дядо Тодор – тъстът на Фърчо, си бе пристроил една стаичка, в която бе иззидал казан за ракия.. Отвън кротко си пасяха Пульо и Горчо – магаретата на дядо Тодор. От казана започваше пазара. Добре че беше той, че както никой не се беше сетил да вдигне поне една кръчма, селяните, които идваха от селата щяха да носят всичките си пари в къщи, та да се чудят какво да ги правят жените им. Но дядо Тодор се беше погрижил да ги освободи от тези грехове.

Постоянно действаща на пазара бе и ковачницата на Джинката. Той бе бащата на Исмет, най-смешното турче в града и бе факир в подковаването на конете, кравите, та дори и магаретата. И на дядо Тодор магаретата често стояха на опашката и си чакаха реда. А ние дечурлигата най-често се въртахме около него, защото бяхме чули, че подковите носят щастие. За това, когато Джинката хвърляше някоя и друга изхабена подкова, ние се боричкахме кой да я вземе. За победителя това бе истинско щастие. Той грациозно заставаше на брега на дола, с който свършваше пазара, плюваше и когато се обръщаше да срещне завистливите ни погледи, хвърляше подковата зад гърба си в дола. По-късно разбрахме, че тези подкови наистина носели щастие, но на Пешо

Пуловия – умният луд на града, който ги събираше и ги предаваше на отпадъци, които бяха чак в края на града в запустелите казарми.

В дясно от нас бе горското, пред което един ден чичо Анчи стовари пълна шейна с убити вълци. А горските научиха Краси на Лилка аптекарката да пуши, че баща му често го пребиваше от бой.

До нас от другата страна пък беше будката на Кьоса, в която той продаваше цигари на бройки не само на Краси, но и на всички ученици от гимназията, които се хранеха на стола до нея. Над стола се помещаваше пощата с телефона и телеграфа. За обслужващите ги телефонистки говореха, че са били най-големите клюкарки на нашия град. И ако съм чул да казват, че от калето някой пуснал муха, докато стигнала до черквата тя ставала на слон, то заслугата за това несъмнено имаха те.

До стола бе и мандрата. Но тя много не ни интересуваше, защото Баждро ни снабдяваше с най-хубавото мляко. Стареиът живееше сред скалите в местността Сбеговете на пет-шест километра от града. Но лете и зиме той идваше всеки ден да продава своето мляко, което носеше на гърба на едно малко смешно магаренце. Запомнил съм го да идва у нас и

през зимата, с ямурлук цял отрупан в сняг и със замръзнали вежди. Но болен да е бил някога, или от мързел да се е оплаквал, това не съм чул нито от баба ми, нито от когото и да е било друго. Затова е живял повече от сто години.

От баба ми знам интересна случка с него, за която и е разказал нейн братовчед, който е бил полковник. А по това време полковник е бил твърде голям чин във войската. Та идва г-н Полковника на проверка в полка. Водят го насам, натам и последно влизат в кухнята. А там двуметров мъжага – войник омазан целия... престилката му с големите джобове приличала на парцал. Там той криел бърбечета, по-хубава мръвчица, за да почерпи приятелите си отвън. Като видял това чувело полковникът едва не припаднал. С озверял глас попитал: .

- Всички ли сте такива говеда от вашето село бре?

Войникът застанал мирно и отговорил с бодър глас:

- Тъй вярно, господин Полковник! –

- От кое село си бре, магаре такова? – вече по-меко попитал полковника.

- От Праужда, Белоградчишко, господин полковник – ударил пети войникът и хитро се усмихнал под провисналия си мустак. Полковникът се олюлял, лицето му цялото почервенияло, а подчинените му го извели от злополучната кухня... Оказало, че самият полковник е роден именно в Праужда, Белоградчишко, откъдето е и самият войник от кухнята. Този войник е бил Петър Баждрин, човекът, който всяка сутрин, зиме и лете, носеше най-хубавото мляко в къщи...

Щях да пропусна най-важната подробност, която оформяше колорита на нашия град. По главната улица на града минаваха и циганите, които живееха в западния край на града. Прибирайки се вечер, те винаги пееха песента от новия филм, който се прожектираше в

градското кино. А сред тях имаше дори и един милиционер, най-черния, който някога е служил в милицията и за това го наричаха Гарван.

Ако трябва да изреждам чудациите, живели на улицата на моето детство, то едва ли бих могъл да спомена всичките.

Може би в разказите, в които ще се опитам да разкажа за тези неща ще намери място неподкупния детски спомен, съхранил в паметта ми най-хубавото детство на едно момче, родено и израснало сред красивите Белоградчишки скали.

Затова нека започна от къщата на баба и дядо, в която живеем и до днес. Нима в спомените на едно момче има някъде по-хубава къща от тази, в която се е родило? Та нали това е къщата на онзи приказен свят, с който започва живота на всяко дете? В нашия дом, освен потретите на баба и дядо и старите мебели, нямаше нищо друго, което би могло да ни напомня за историята на нашия род пък и за каква история можеше да става дума, когато за всичко, което се бе случило през годините, така сладкодумно разказваше баба. И все ми се струва, че тя твърде рано умря, без да успее да разкаже всичко, което така добре пазеше нейната памет. Жалко и за това, че нямаше магнетофон, на който да запиша песните, изпети от нея. Те започват от люлката ми. С тяхната чародейна сила растях, за да останат като една не заглъхваща мелодия, съхранила в музиката радостите, мъките и страданията на цял народ. И не случайно правя това обобщение, защото тези песни се пееха от уста на уста, защото техните автори чародейци са останали неизвестни и тяхната сила е в пророческата мъдрост на думите изпети с онези незабравими мелодии, залегнали дълбоко в душата на всеки българин.

Навярно тези песни е слушал и синът на баба Гинка и дядо Мито – учителите на баба, за да ги залее с още по-голяма сила, да ги поръси с онзи аромат, наречен творчество и да създаде едни от най-хубавите

песни, които пеem днес и разнасяме с тях славата на родината по всички континенти.

Това са песните създадени от едно момче, което също е израствало под звездите на Белоградчишките скали, песните на едно чудесно момче, композиторът Георги Димитров.

Не получих в наследство дарба към музиката, макар че дядо ми и баща ми са били военни музиканти. Но бях обикнал чародейните звуци на бащината си флигорна, обикнах и музиката, която казваше истината. А какво по-голямо наследство от това да бъдеш закърмен с хората и маршовете на капелмайстора на бащината ти музика Дико Илиев? Не знам дали от това, но ме обладава някакво чувство на трепет и вълнение, когато чуя призивния сигнал на военните музиканти.

Добра среща в годините на моето детство, приятели!

БЕЛЕЖКИ

1. На две от показаните в текста снимки (стара и съвременна) е площад “1850-то лето”, който е в центъра на описаните в разказа събития; третата снимка (около 1900 г.) е на намиращия се наблизо градски пазар.

✉ Mr. Valentin Kachev, MA
Union of Bulgarian Writers
10, Kosta Lulchev Str., ent. B, apt. 32
1113 Sofia, BULGARIA
E-Mail: vkachev@abv.bg
Skype: valentin959